

Závěrečná zpráva Nezávislé vyšetřovací komise zdravotníků OF

k událostem dne 17. XI. 1989.

Historie práce NLK:

Nezávislá vyšetřovací komise zdravotníků byla ustanovena na společné schůzi OF Fakultních Nemocnic 1 a 2 dne 23.11.1989 jako reakce na dosud publikované údaje (ministr Prokopec, ředitel Záchrané služby Ždichynec) o počtu 17 resp. 38 zraněných během masakru na Národní třídě. Tyto údaje popudily celou zdravotnickou veřejnost, protože z již v té době známých počtů demonstrantů a proti nim nasazených policejních jednotek bylo zřejmé, že počet zraněných musel být mnohem vyšší. Prvotní strážlivé odhady mluvily o několika stech poraněných, možná i několika mrtvých. Přestože fáma o smrti Martina Šmída byla již vyvrácena, očití svědkové zásahu nevyklučovali, že mohlo dojít k ubití jiné osoby.

Komise dostala do vínku úkol co nejobjektivněji zhodnotit zásah tzv. pořádkových jednotek a zaměřit se především na zpracování rozsahu traumatického postižení a případných zdravotních následků celé akce.

Členy Komise byli na místě jmenováni (podle abecedy): MUDr Miroslava Barvířová, prim. ORL odd. polikliniky v Klimentské (FN1), MUDr Jan Beaufort, III. chir. klinika, MUDr Jiří Holubář, II. chir. klinika, MUDr Jiří Langer, III. dětská klinika, RNDr Jitka Vodňanská, psychologická laboratoř pro mladistvé toxikomany, MUDr Jan Votoček, III. chir. klinika (vesměs FN2).

V první etapě byly informace získávány pokoutními dotazy u sympatizujících kolegů v jednotlivých pražských zdravotnických zařízeních. Aktivně byly přešetřovány všechny stanice Lékařské služby první pomoci a chirurgická zařízení.

Paralelně probíhalo oficiální šetření se strany Ministerstva zdravotnictví (ředitel odboru Léčebně preventivní péče MUDr M. Kopřiva), které do tisku dalo výzvu, aby se postižení hlásili na telefonní číslo 2118. Na ně byl zprvu napojen i prim. MUDr Martin Bojar, CSc, který prováděl jednak sběr dat, jednak odborná neurologická vyšetření postižených z oblasti spádu Motolské nemocnice. Další šetření prováděl MUDr J. Šefrna v zastoupení ředitele Pražské záchrané služby. Vznikly i další spontánní iniciativy: Nezávislá vyšetřovací komise, původně umístěná na Pedagogické fakultě, kam se sbíhaly všechny spontánní výpovědi postižených, sepisované na DAMU a ostatních fakultách. Fakulta všeobecného lékařství pořádala o rozsahu poranění anketu mezi svými studenty. Česká státní pojišťovna vydala v tisku výzvu, že odškodní všechny poraněné, kteří se jí přihlásí. Posléze po vzniku Parlamentní komise byla do vyšetřování zapojena i Vojenská prokuratura.

Více méně ilegálně prováděné vyšetřování sice dosáhlo určitých výsledků, ale brzo bylo jasné, tato metoda má své meze. Bylo zřejmé, že Komise musí získat určitý právní podklad, aby mohla vyšetřovat i v těch zdravotnických zařízeních, kde neměli členové Komise osobní kontakty.

Proto členové Komise zahájili oficiální jednání s Ministerstvem zdravotnictví. Tehdejší první náměstek ministra doc. MUDr J. Podstata, zprvu odmítal tuto

spontánní iniciativu, ale tato „lidová tvořivost“, jak ji nazval, přinášela zhruba o 50% lepší výsledky než jeho úřední šetření. Ministerské požadavky na nahlášení počtu zraněných, vyžádané po oficiální linii cestou ředitelů KÚNZů, se většinou ztratily kdesi v jejich aparátu. Na jednotlivá lůžková a ambulantní zařízení nepronikly, jak členové Komise věděli ze svých vlastních pracovišť.

Ke dni 18.12., kdy jednání probíhalo, evidovala Komise 305 zraněných, zatímco ministerská evidence pouze 176 zraněných. Navíc, přestože Ministerstvo, (které již tehdy poskytlo pro potřeby Komise své výpočetní středisko), mělo tedy k dispozici materiály Komise, provádělo rukou dr Benešové nepochopitelnou selekci zraněných. (Vyřazovalo zraněné zjištěné NVK jako lékařsky neověřené, i když současně do své sestavy zařazovalo ty, kteří se přihlásili Ministerstvu pouze na telefonickou výzvu).

Navíc převodem všech diagnóz na číselný kód MKN (Mezinárodní klasifikace nemocí) dr Benešová značně zkomplikovala práci Komise v budoucnu, kdy bylo nutno znova všechny „úrazy končetin a trupu“ přešetřovat s ohledem na konkretizaci jednotlivých poranění. Vojenská prokuratura potřebovala tyto údaje pro vyčíslení nároků postižených vůči Ministerstvu vnitra i pro potřeby obžaloby jednotlivých usvědčených policistů.

Výsledkem jednání nakonec bylo to, že členové Komise dostali ministerskou detektivní licenci, opravňující je k revisi veškeré zdravotnické dokumentace na území tehdejší ČSR. Protože se objevily důvody pro rozšíření profesního složení Komise, byly tyto dekrety vystaveny kromě jmenovaných i pro MUDr Martina Bojara, primáře neurologické kliniky v Motole, MUDr Helenu Jírovou, anestezioložku FN 2, MUDr Jiřího Keila z Pražské záchranné služby, PHDr Michaela Vančury, psychologa denního sanatoria Karlov a MUDr Tomáše Strnadela z II. zubní kliniky FN 2.

Bezprostředně následující události v Rumunsku však pozměnily plánovanou aktivitu a proto v celém dalším období Komise pracovala prakticky ve složení Barvířová, Beaufort, Holubář, Jírová, Votoček. Tito lidé se podíleli na aktivním vyšetřování, zatímco speciální psychologicko-psychiatrická šetření prováděli Vančura a Vodňanská, a speciální vyšetření neurologická prováděl Bojar a spolupracoval na nich i team Hennerovy neurologické kliniky ve složení prof. J. Tichý, doc. J. Faber, dr E. Růžička a dr J. Roth.

Plánem Komise bylo především ověřit zdravotnické nálezy všech hospitalizovaných zvláště proto, že se zde objevila podezření na postup non lege artis. Týkalo se to několika nemocných, kteří po hospitalisaci na I. chirurgické klinice byli údajně na příkaz jejího tehdejšího přednosty soudruha prof. Balaše propuštěni, aby museli být ze závažným mozkovým poraněním posléze přijati do jiných zařízení.

Tehdy se projevilo, že na Ministerstvu neví pravice, co dělá levice. Rukou doc. Podstaty sice dostali pracovníci Komise detektivní licenci, ale současně rukou ředitele odboru dr Kopřivy stáhlo Ministerstvo veškerou zdravotnickou dokumentaci. Díky neodbornému zásahu dr Benešové se však jednalo jen o výše citovaných 176 zdravotnických dokumentací.

Později, když se členové Komise dostali i k této dokumentaci, ukázala se v plné míře komika systému. Předně dokumentace ležela ve skříni na Ministerstvu ještě v dubnu. Dovedu si představit zoufalství Léčebně posudkových komisí, když měly

rozhodovat o neschopnosti zraněných a neměly k dispozici žádné podklady. Pro plnou objektivitu musím přiznat, že po určitou dobu zpracovávala dokumentaci Ministerstvem ustanovená Komise soudních lékařů, pod vedením doc. MUDr. JUDr. L. Neorala, CSc, a posléze dlouho ležela veškerá dokumentace i na Vojenské prokuratuře, kde si s ní ovšem nevěděli rady.

Když jsme později měli možnost do dokumentace na Ministerstvu nahlédnout, pochopili jsme proč. Byla totiž od obvodních lékařů stažena veškerá zdravotnická dokumentace. Takže jsme se mohli dočíst v kolika letech se dotyčným prořezaly stoličky, zda byl očkován proti TBC či spalničkám, zda byl v uplynulých letech v neschopnosti pro běžnou virosu atd. Jen o zraněných ze 17. listopadu tam většinou nebylo nic, protože dotyční z obavy před následnými persekucemi se nechali většinou ošetřit od známých a pokud nebylo nezbytně nutno (z důvodů vystavení PN) nevyhledali obvodního lékaře. U těžších zraněných tam byly zprávy z hospitalisace, ale většina těch, kteří utrpěli různé zhmožděny, obvodního lékaře nevyhledali a tedy v dokumentaci nebylo nic, co by nás zajímalo.

Další práce Komise probíhala dvěma směry. Předně bylo třeba kompletisovat počet zraněných. Z tisku i jiných zdrojů bylo zřejmé, že zhruba 2-3000 osob bylo neprodyšně uzavřeno mezi křižovatkami Perštýn a Mikulandská, a že byli vystaveni agresivnímu útoku zhruba 400 aktivních surovců z celkového počtu 1600 nasazených příslušníků tzv. pořádkových sil. I bez zhlédnutí příslušných videozáznamů byl počet zraněných odhadován minimálně na 500 postižených.

Dále bylo třeba posoudit závažnost jednotlivých poranění. Proto Komise s laskavým svolením vedení II. chirurgické kliniky a chirurgického oddělení Fakultní polikliniky na Karlově náměstí (prostřednictvím sekretariátu MUDr. M. Kopřivy) pozvala ke klinickému vyšetření všechny v té době známé zraněné.

Tato akce v podstatě skončila fiaskem, protože se dostavila pouhá třetina pozvaných. V případě anamnestického podezření nebo klinického nálezu zajišťovali členové Komise odborná přešetření rentgenem, neurologem, psychiatrem, ojedinele i dalšími odborníky. Většina zraněných se na výzvu nedostavila a i mnoho z těch, kteří přišli, se proti předvolání ohrazovali. Typická odpověď byla: „Já přece neutrpěl žádné zranění, já byl jenom zbit pendrekem...“ Ale z hlediska soudně lékařského posouzení, představuje každá rána pendrekem vlastně zhmoždění příslušné krajiny.

Komplexní přešetření všech zraněných se ukázalo být nad síly Komise, zvláště, když většina pozvaných ignorovala předvolání. Jistě, doba se zatím posunula jiným směrem a tím se i se strany poraněných měnilo posuzování situace, ke které došlo před několika měsíci. Přesto považovali členové Komise za nezbytné, aby byly přešetřeny spolupracujícími odborníky alespoň všechny údery do hlavy nebo do páteře (včetně případného vyšetření EEG či CT). Věděli jsme totiž o technických zkouškách, které s „bílým pendrekem“ prováděl dr. Beran z Ústavu soudního lékařství. Prokázal, že při použití tohoto „mírného prostředku“ lze způsobit zlomeninu lebečních kostí i tam, kde nebyl porušen kožní kryt na hlavě. Pro výše uvedený přístup zraněných však bylo přešetřeno jen menší procento postižených.

Závěrečný účet Komise představuje zhruba 600 jmen.

Jsme přesvědčeni, že to nejsou všichni. Mnoho jich považovalo svá zranění za nepodstatná, za pouhou daň tomu nešťastnému večeru. Mnoho studentů po

zkušenostech z předchozích zásahů šlo demonstrovat s baťůžky plnými skript na zádech. Tím se mnozí uchránili těžších fyzických následků agrese.

Navíc pro NVK prováděla Komise další šetření zdravotnické povahy, týkající se zvláště všech podezřelých úmrtí v období od začátku listopadu do konce prosince (za spolupráce s Ústavem soudního lékařství FVL UK).

Pro Vojenskou prokuraturu jsme pak ve většině případů vystavovali odborné lékařské posudky, na jejichž základě pak Vojenská prokuratura uplatňovala vůči Ministerstvu vnitra poskytování finančních náhrad postiženým.

Faktické údaje:

Komise vyšetřovala celkem 613 osob. 42 z nich bylo posléze ze sestavy zraněných vyřazeno.

Objevovala se zde zranění způsobená policejní agresí v následujících dnech na jiných místech. Do práce Komise spadalo i přešetřování všech zranění, nebo ne zcela jednoznačně specifikovaných ošetření na pohotovostních službách jednotlivých pražských obvodů v intervalu od 17. do 25.XI. Bohužel se vyskytlo i několik případů, kdy zranění jiného původu byla postiženými účelově přiřazována k událostem 17. listopadu.

Jeden zraněný se styděl za to, že si způsobil zranění v opilosti, proto se svému okolí vymlouval, že úraz utrpěl při demonstraci na Národní třídě. Tím se pochopitelně dostal do naší sestavy, a když si uvědomil dosah původní výpovědi, své prohlášení odvolal. 3 další však jednali ze zcela zjištěných důvodů.

19 zraněných bylo vyřazeno proto, že k jejich poranění došlo sice v souvislosti s celkovou situací ve státě, která nastala po 17. listopadu, tedy agresí policejních složek, ale místo i doba poranění neodpovídá prvotnímu masakru. Objevují se zde lidé, kteří byli zraněni policejními složkami mimo Prahu, nebo při demonstracích v Praze v následujících dnech (na mostech či na Václavském náměstí).

9 osob bylo původně do seznamu postižených zařazeno na základě šetření na obvodních lékařských stanicích první pomoci, protože jejich úraz časově odpovídal inkriminované době. Teprve dalším šetřením se prokázalo, že tyto úrazy neměly souvislost s manifestací na Národní třídě.

5 osob bylo vyšetřováno na základě svědectví jiných osob, avšak prokázalo se, že ve skutečnosti žádná zranění neutrpěly.

U 5 osob šlo o omyl ve jménech, kdy se osoby s příjmením charakteru křestního jména objevovali v sestavě dvojmo (npř. PAVEL Marek a MAREK Pavel = tato jména v sestavě pochopitelně nejsou, byla zvolena pouze pro názornost)

Dle dokumentace Komise bylo během manifestace zraněno 568 osob. 434 mužů a 134 žen. V tomto čísle jsou zahrnuty 4 osoby, které byly poraněny již při prvním střetu ve Vyšehradské ulici, 7 dalších naopak uniklo nezraněno z kotle na Národní třídě a bylo zbito po předvedení až na místním oddělení VB v Benediktské ulici. 29 letá žena byla napadena individuálně kolem 22. hodiny (tedy hodinu po skončení manifestace) na místě masakru, a 60. letý muž za další hodinu na rohu Václavského náměstí. V jeho případě podle neurologického nálezu bylo podezření na

použití elektrického obušku, stejně jako u několika dalších osob napadených v následujících dnech.

Na vlastní masakr na Národní třídě připadá 555 osob. Z toho 20 osob utrpělo svá poranění vlivem stlačení davu nebo při útěku před hrozbou přímého násilí. 11 osob utrpělo akutní psychotrauma, aniž bylo fyzicky napadeno. 524 osob utrpělo svá zranění přímou agresí policejních sil.

28 poraněných bylo hospitalisováno, 193 bylo v průběhu následujícího týdne ošetřeno lékařem (někdy i mimo oficiální zdravotnické zařízení) a 347 lékařské ošetření nevyhledalo.

Předseda někdejší Parlamentní komise nám v březnu položil otázku: Kolik zraněných z těch zhruba 600, které uvádíte, bylo lékařsky ověřeno? S mírným podtextem, zda jsme lidem věřili, když uváděli, že byli bití pendrekem. Přesnou odpověď jsme tehdy soudruhu Stankovi zůstali dlužni. Zde je:

Lékařsky ověřeno bylo zranění 332 osob. Buď ošetřením bezprostředně po úrazu, nebo vyšetřením členy Komise (případně dalšími odborníky) s odstupem času. Krom toho bylo zranění dalších 35 osob potvrzeno svědeckou výpovědí jiné osoby. Těm zbývajícím nezbyvá než věřit. Našlo se sice 5 lidí, kteří lhali. Ale méně než 1 % takových se najde v každé skupině.

Zdroje informací, které měla Komise k dispozici, obsahuje následující tabulka:

MZd	86
telefon	82
lékařský nález	115
výpověď	164
svědectví osoby	50
anketa	27
ČSP	36
VP	154
vlastní šetření	93

Většina poraněných byla signalizována z několika pramenů současně. Význam jednotlivých položek je následující:

- „Mzd“ jsou seznamy zraněných vydávaných oficiálně Ministerstvem zhruba do poloviny prosince.
- „Telefon“ jsou ti, kteří se telefonicky přihlásili jako ohlasy na výzvu MZd zveřejněnou v tisku.
- „Lékařský nález“ jsou poranění, u nichž se Komisi podařilo různými cestami získat kopii zdrav. dokumentace.
- Pod položkou „Výpověď“ jsou zranění, kteří uvedli při spontánních výpovědích, (které byly později shromážděny u NVK), že utrpěli jakékoliv poranění během zákroku.

- *Ve skupině „svědectví“ jsou tytéž výpovědi, pokud její autor popisoval zranění konkrétní osoby. Nejsou zde tedy zahrnuty obecné údaje typu „...3 červené barety mlátili asi 17 letou dívku a té tekla krev...“*
- *„Anketa“ představuje výsledky šetření mediků na Fakultě všeobecného lékařství.*
- *„ČSP“ jsou seznamy osob, které se přihlásily ČSP s žádostí o bolestné. Pojišťovna odškodnila zraněných mnohem více, v tomto počtu nejsou zahrnuti ti, kde podklady pro odškodnění vycházely z práce Komise.*
- *„VP“ jsou informace o zraněných, které byly získány výměnou s vyšetřovacím týmem Vojenské prokuratury.*
- *„Vlastní šetření“ pak představuje osoby, kde prvotní informace pochází z výsledku práce Komise (aktivní vyšetřování, dotazníkové listy, ohlasy na výzvy NLK v tisku a j.)*

Komise krom toho prováděla ověřování neúplných informací ze zdrojů NVK (výpovědi postižených, složené v prvních dnech na DAMU a dalších studentských střediscích), což zabralo velmi mnoho práce i času. Kontakty na další zraněné osoby se totiž v mnoha výpovědích objevovali jen v náznacích („můj známý byl rovněž zbit“), aniž byly uvedeny identifikační údaje. V době, kdy byly výpovědi sepisovány, bylo zamlčování některých údajů logické. Následující ověřování údajů však bylo velmi pracné. Nutno podotknout, že Komise získala z různých náznaků úspěch i tam, kde nebyla Vojenská prokuratura schopna jednotlivé zraněné identifikovat ani za použití celostátní evidence obyvatelstva.

Identifikace postižených přinesla rovněž několik komických situací.

Jeden z dlouho neidentifikovaných zraněných se ukázal být členem NVK, s nimiž Komise pravidelně spolupracovala..

Vojenská prokuratura sháněla číšníka z Mostu, který byl poraněn na Národní třídě. Celostátní evidence obyvatel jen oznamovala, že žije neznámo kde a k pobytům se nepřihlašuje. Jako číšník pracoval v hospodě v Dejvicích. Do této hospody po celý inkriminovaný půlrok chodili pracovníci Vojenské prokuratury na večeri a pravidelně je obsluhoval.

V jiném případě měl zraněný bydlet na Praze 6, v ulici Národní obrany číslo 3. V telefonním seznamu jsme dle jména zjistili, že došlo k chybě, a správná adresa byla ul. Národní obrany 30. Než se to vysvětlilo, praskl však konspirační byt StB na adrese Národní obrany č. 3. Devatenáctiletý student byl ovšem po určitou dobu omylem považován za spolupracovníka StB.

Věkový rozptyl poraněných

13-19	102 (z toho nezletilých 46)
20-29	279
30-39	89
40-49	52
50-59	22

60-69	14
70-79	1
80-83	1

Profesní rozbor postižených příliš mnoho informací neposkytuje.

Profese udávané jednotlivými poraněnými byly skutečně rozmanité a při jejich zpracování jsme měli zhruba kolem stovky profesních kategorií. Při tom obsazení jednotlivých kategorií bylo většinou 3-10 osob. Byl problém v zařazení (tedy správném pochopení faktického smyslu) názvů jednotlivých profesí. Snažili jsme se tedy profese kategorizovat a zde jsme si vědomi možného zkreslení.

Proto jsme nakonec zvolili pouze 3 kategorie: studenty, manuální a nemanuální pracovníky. Ukazuje i míru účasti dělnické třídy na demonstraci proti straně, která se jí nejvíce oháněla.

studenti střední školy	58
studenti vysoké školy	162
manuálně pracující	75
manuálně nepracující	225
důchodci	13

Príslušnosť zraněných studentů k jednotlivým fakultám:

Fakulta architektury	1
Akademie muzických umění	4
Akademie výtvarných umění	1
České vys. učení technické	19
Divadelní akademie muzických umění	2
Fakulta žurnalistiky	3
Fakulta dětského lékařství	11
Filosofická fakulta	7
Fakulta tělesné výchovy a sportu	11
Fakulta všeobecného lékařství	49
Lékařská fakulta hygienická	2
Matematickofyzikální Fakulta	17
Právnická fakulta	10
Pedagogická fakulta	9
Přírodovědecká fakulta	14
Vysoká škola chemickotechnologická	5

Vysoká škola ekonomická	22
Vysoká škola zemědělská	6
Vysoká škola uměleckoprůmyslová	1
Vysoká škola veterinární Brno	1

U skupiny studentů je v komentáři nutno upozornit na převážnou většinu mediků z FVL. Tato převaha mediků je dle našeho názoru dána tím, že FVL měla zajištěnu dobře fungující anketu, v níž se přihlásila většina poraněných. Na ostatních fakultách tato služba nebyla zřízena a proto vychází procento mediků neúměrně vysoké. Jistě zde však hraje roli i to, že FVL byla mateřskou fakultou Jana Opletala a tudíž se tato fakulta nejvíce podílela na organizaci.

5 poraněných bylo cizími státními příslušníky, šlo o novináře z USA (2x), Holandska, Polska a Velké Britanie.

Rozbor jednotlivých poranění

Rádění rozdrážděných policajtů přesahovalo všechny meze. Nejvíce (i když ne nejzávažněji) postiženým byl zřejmě 67 letý důchodce, který se do demonstrace připlatel vlastně náhodou, když se původně na Ministerstvu zemědělství domáhal vrácení svých před lety zabavených polností. Značně otřesen, nevěděl, jak se dostal domů, na Vysočinu ho odvezli vozem dva neznámí starší manželé. Když potom vyhledal v pondělí ošetření na středisku v Jihlavě, ošetřující lékař na jeho těle podle počtu pruhovitých modřin identifikoval nejméně 18 ran pendrekem. Ze závažnějších poranění měl zlomeninu jařmové kosti, otřes mozku a zhmoždění ledviny.

Nejzávažnějšími byla pochopitelně těžší poranění mozku, kontuse a nitrolební krvácení. Ovšem i otřesy mozku mohou mít v budoucnu jako následek poúrazovou epilepsii.

Celkem bylo poraněných osob 568. Soupis jednotlivých poranění je ovšem mnohem obsáhlejší. 163 osob je vedeno pouze pod jednou diagnosou, Většina zraněných má však diagnos více. Velice zhruba lze říci, že co diagnosa, to rána pendrekem, pěstí či kopanec. Takových ran je v seznamu 1082.

Popis zranění podle tělesných krajin:

Hlava:	294
mozek otřes	57
zhmoždění	17
nitrolební krvácení	1
zlomeniny:	15
lebka	2
spodina lebeční	1

nos	6
obličejové kosti	3
zuby	3
tržné rány	51
vlasatá část	34
obličej	17
zhmoždění	141
vlasatá část	104
obličej	37
poranění	12
oka	4
ucha a/nebo rovnovážného ústrojí	8
Krk:	65
subluxace obratle C 4/5	1
zhmoždění krční páteře	57
zhmoždění krku	7
Trup:	401
zlomeniny	5
žebra	2
obratlové výběžky	2
lopatka	1
subluxace	1
obratle L5/S1	1
zhmoždění	395
plíce	1
zad	262
hrudníku	29
trupu	15
břicha	17
hrudní páteře	10
bederní páteře	21
bederní krajiny	16
ledviny	13
genitálu	11

Horní končetina:		219
zhmoždění pažní nervové pleteně		1
zlomeniny		8
předloktí		2
metakarpy (ruka)		5
prsty		1
zhmoždění		209
ramene		62
paže		22
lokte		10
předloktí		27
zápěstí		11
ruky		53
HK		24
tržná rána		1
ruky		1
Dolní končetina:		103
zlomenina		1
nárt		1
zhmožděnin		97
pánve		10
stehna		47
kolene		17
bérce		22
nohy		1
podvrknutí		4
hlezna		4
tržná rána		1
stehna		1
psychotrauma		56
psychosomatické postižení		7

Počet hospitalisovaných byl 24. Hospitalisace trvala v rozmezí 1-25 dní, průměrná doba hospitalisace byla 9,45 dne. Stav 5 nemocných si vyžádal opakovanou hospitalisaci. Ta pak trvala v rozmezí 7 až 36 dní, v průměru 21,4 dne.

V pracovní neschopnosti bylo celkem 52 zraněných, rozptýl doby neschopnosti byl od 4 do 291 dní (tj. 9 měsíců a 3 týdny). Průměrná neschopnost 36,34 dne. Ovšem i tuto kategorii je nutno hodnotit s rezervou. Mnozí poranění odmítli vystavení pracovní neschopnosti a velké kategorii poraněných (gymnastům, studentům a důchodcům) nárok na neschopnost vůbec nevznikal.

Nezávislá vyšetřovací komise zdravotníků OF ukončila touto závěrečnou zprávou svou činnost. Nebylo v silách Komise objektivizovat všechna poranění. Přesto se domníváme, že úkol nám daný jsme splnili. Organizace, která nám jej uložila, již dnes neexistuje. Závěrečnou zprávu tedy předkládáme Pražskému zdravotnickému parlamentu, který považujeme za nástupnickou organizaci OF zdravotníků, které Komisi před rokem zřídilo. Krom toho Komise předkládá svou závěrečnou zprávu veřejnosti, aby byla výstrahou pro budoucnost. Všichni členové Komise doufají, že v budoucnosti nebude již v demokratické společnosti důvod, aby podobná komise musela pracovat.

zpracoval MUDr Jan Votoček